

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor.	— ill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5 .	—	Fél évre . . . 8 .
Nél évre . . .	2 .	—	Negyed évre . . . 4 .
Negyed évre . . .	—	—	Egy hónap . . . 1 .
Egy hónap . . .	—	—	Egy óra . . . 70 .
Egyeszesim ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MORICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN es KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábas petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A helyzet axiomái.

Irta: **Kalmár Antal dr.**

Adjuk meg a magyarnak azt, ami a magyaré. Ez a földlog, ez a helyzet, ez a földlog szignaturája, ez a kibontakozás, ez a megoldás, ez a szituáció kulcsa. Minő egyszerű dolog! A kerek világ legegyszerűbb dolga. Nem kell ehhez sem államférfiúi bölcsesség, se diplomáciai furfang, se ujságírási kertelés, még csak tizenkét iskolás ész se kell hozzá. Nem kell egyéb, mint az én édes apám kanászbojtárának az igazságos paraszt eszejárása.

*

Adjuk meg a magyarnak azt, ami a magyaré, Százféle terv — ezerféle tanács; házfelosztás — és klotürbehozás, pozolás — és okoskodás; józanság-fitogtatás — és politikai farizeuskodás; bölcs mérséklet — és fontoskodó aggodat; történelmi és közjogi érvelés; földön élés — és az egekben, meg a pokolban való járás; tárgy — és személy; dogma és politika; rábeszélés — és fenyegetés; ijesztgetés — és rémitgetés; ujságírás — és brosúra-gyártás: mind mind csak azért dobódik bele kerékkötő gyanánt a küzdelem világába, hogy a magyar ne kaphassa meg azt, a mi a magyaré,

*

Ősz felé.

Késő virága az akacznak,
Kifehérlék a lomb alól
S a nyár ez elkésett virága
Résztevéően felém hajol:

Későn virágzunk, te is, én is,
Nyarunknak vége mindörökre,
S minek virágnak, szívnek nyílni
A zord kietlen, őszi ködbe' . . .

Vértessy Gyula.

A debreczeni zendülők.

— Elbeszélés. —

Irta: **Oláh Gábor.**

Történt pedig ez az Urnak 1648-ik évében, nagy Debreczen városában, nyári időszakban.

Valami három hónap mulva az eset után Szokolai nagytiszteletű ur épen kint pipálgat a tornácson, bodor füstöt eregetve a csipős őszi levegőbe, mikor jön a városi

Adjuk meg a magyarnak azt, ami a magyaré. Nincs természetesebb dolog a nap fölkelésénél és leáldozásánál. Ilyen természetesnek találja az angol, a francia, a német, a muszka, a svéd, a dán, a spanyol, az olasz, a szerb, a román, a bolgár, a török, a perzsa, a kínai, a japáni, hogy hadseregük országuknak, nemzetüknek a nyelvét beszélje. — Nálunk ellenben — a világnak gunyjára — az a természetes, ha a magyar hadsereg — németül beszél. Nincs ehhez fogható szégyene a világnak. Ezt a fordított világrendet pedig fentartja nálunk: államférfiaink bátortalansága, az országgyűlésünk udvari pártjának az egoizmus. Tacitusnak fönséges de megbélyegző szavai olvashatók rájuk: Omnia serviliter pro dominatione.

Adjuk meg a magyarnak, a mi a magyaré, Ki adja meg? Tudjuk, hogy Bécsnek kellene megadni. De Bécsnek segítségére van a magyar országgyűlés udvari pártja és a magyar kormányzat. Mire van segítségére? Arra, hogy a magyar ne kaphassa meg azt, ami a magyaré. Pokolbeli fajzat ám ez; rájuk is éppen úgy szól Bercsényi nótája, mint a németre:

Nincsen bennök semmi virtus,
Verje meg a Jézus Krisztus!

Nincs és nem is lesz soha! Már

akkor se volt, mikor az első örökös Habsburgot pénzért választották meg királynak; a mikor százados harcban állottak a kuruczokkal, a mikor ugy elfelejtették a magyar nyelvet, hogy az 1790-iki országgyűlésen csak egy Orczy báró tudott magyarul, és a mikor 1867-ben letértünk függetlenségünk „via sacra“-járól és a bécsi német hadügyminisztert tettük törvényes urrá Magyarországnak minden fekete-sárga kapuju kaszárnyájában. A török csak a testünket, de az osztrák a lelkünket törte össze.

*

Adjuk meg a magyarnak, a mi a magyaré. Csak a bolond gomba evésétől lehet kapni azt a bölcseséget, hogy még nem jött el az ideje annak, hogy megkapja a magyar, a mi a magyaré. Ezeknek a bölcseneknek (akik különben kastélyokban, palotákban laknak s kétfelé áll a fülük az eszemiszomtól) nem elég a várakozásban négyszáz esztendő.

Ez nekik kevés, ők elvárnának még másik négyszáz esztendeig is, mert ő nekik a füge még mindig nem érett meg. IX. Pius pápa mondotta ezt még biboros korában, az osztrák uralom ellen konspiráló s hozzá jövő lombard hazafiaknak: Én is akarom azt, amit ti, de a füge még nem érett meg. Csakhogy ez a füge Piusnál sohase

gyalogpostás, valami ménkü nagy paksamétát szorongatva kezében. Mondja, hogy a nagytiszteletű urnak szol, felsőbb helyről indítva.

Szokolai uram igen megörült a nagy pecsétes levélnek. Olyan formát gondolt, hogy havi salláriumát küldik helyébe. Adott a postásnak kemény borraivalót.

Be se megy, hanem felbontja a levelet és olvassa, a mint következik:

— Nagytiszteletű Szokolai István uramnak, oskolamesternek, Debreczenben a nagyságos erdélyi fejedelem kancellárjától. (Üm! — szippant egyet Szokolai uram.) A nagyságos fejedelem meghagyásából és akaratából tudatjuk tekegyelmeddel, hogy az idei Szentmihály vásár napján, a debreczeni főoskolában kitört deák-zendülés kemény és famosus elnyomatása, véres elfojtása nagytiszteletű uram oskolamesteri characterére néminemü árnyékot vetett; (Haj, haj!) annakokáért legjobb belátásunk és fejedelmi akaratunk szerint tudatjuk kegyelmeddel, hogy az elkövetett ballépés jobbra igazítása irányában, sajnálattal de aperte megvonjuk kegyelmedtől évi segedelmi díjunkt s rendeljük a debreczeni tanácsnak és bírának,

hogy a jövőre való nézvést: mozdittassék el a főoskolából mindaz a magister, a ki a fejlmondott zendülés nem erányos elnyomatásában részt vett vala. Ezek között természetesen tekegyelmed . . ."

Szokolai uram szájából kipottyant a szép tajtékpipa; össze is tört a garádison. Magának a nagytiszteletű urnak piros orozája igen sok színben játszott. Nem birt szóhoz jutni, csak kimeredt szemmel bámult a szomszédház kéményére; ott épen egy árva golya kelepelt magánoson.

A felesége riasztotta fel álmából:

— Mi ez, István? — A pipára mutatott.

Szokolai uram keserves szemeket vetett társára. És szólt:

— Ne azt kérdd, én kegyesem, hogy az mi volt; mert az pipa volt, sőt most is az, bár több darabban létező. Inkább azt kérdd, hogy én mi voltam?

— Hát mi voltál?

— Ember voltam! — sohajtott a mester, — de most már semmitem vagyok. Nesze olvasd!

Odaadta a halálos ítéletet feleségének.

érett meg, s azonképen nem érik meg soha a magyar országgyűlés udvari pártjánál sem, — a magyar nép pedig hiába várja napkeltét — napnyugatról.

*

Adjuk meg a magyarnak azt, ami a magyaré. Hogyan!? Én csak azt kívánom, ami az enyém? Azt és egy hajszállal sem többet. Én tölem boldogulhat az osztrák úgy, amint akar, vezérelje az Isten rózsákkal behintett utakon, hatalom és dicsőség, gazdaság és szerencse koszoruzza fejüket; nem kívánom se ezüstjüket, se selymüket, se bársonyukat, se ökrüket, se szamarukat: csak nekem hagyjanak békét, csak engem engedjenek előre menni az élet utain. Boldoguljon mindenki a saját erejével, legyünk jó szomszédok, szövetségeseink, barátok, testvérek és ha meghalunk, együtt menjünk föl a menyországba: csak adják ide a magyarnak azt, ami a magyaré.

Ide adhatja, hisz nem az övét kívánám; és fordítsa meg az Isten mindazoknak a gondolkozásmódját, a kik még ilyen körülmények között is hirdetik, hogy a magyar ne kapja meg azt, ami a magyaré!

Erdőségi kaszálóügyek.

(A kiküldött bizottság jelentése.)

A törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek 1902. év június hó 26-án tartott gyűlésében, 134-8364/1602. bkgy. számú

A jó asszony elkezdett keservesen sirni:

— Lásd, mondtam, hogy ez lesz a vége nagy szigorúságnak! Ime, a szegény deákok vére a fejedre száll! Ez az Isten keze rajtad, óh büös ember! Nem elég, hogy adósságoknak árjában fetrengünk, még csak ez kellett, hogy kirántsa a nagyságos fejedelem is alólad a takarót! Óh, én keserű könnyeim! Óh én jó szívem! Ember, ember, mért is bántottad te Marozsánt, meg a többit?

Szokolai uram felszedegette a drága pipa roncseit; pusztá szarát fejébe dugta s azt mondta kegyetlen hangsúlyozással!

— Métélyek voltak!

Hanem bizony Bakóczy György fejedelem csak megvonta tőle az évi díjat. A holt ember az életől! Mert mikor Szokolai uram megkapta a nagy peccetes levelet, már akkor a derék fejedelem őseihez tért nyugodni; az októberi halovány napokkal az ő napja is leszállt. De még életében elrendelte, hogy a fülébe jutott páratlan esemény szigorú vizsgálatnak essék alája.

A tiszántúli és a tiszáninneni prédikátori főrendek és politikusok, a fejedelem meghagyására, nagy gyűlést tartottak, melyen határozattá tették azt, hogy: a debreczeni zendülésen személyszerint résztvevő prédikátorok, mesterek bizonyos időre megfosztatnak állásuktól. (Igy járt Szokolai uram is.) A sebesült deákok gyógyítási költségét a nemes város viseli. A tömlőcsebe zárt két derék ifjút pedig szabadon kell eresztetni. Azonban megszigorították a collegium szabad törvényeit is, hogy hasonló villongásoknak elejét vegyék jövőre.

határozattal elrendeltetett, hogy annak megvizsgálására, mikép a városi erdőségek az üzemtervek, a törvény rendelkezései és a közönség érdekének megfelelően kezeltenek-e különösen pedig, hogy az erdősítéseknek telepítés általi eszközzése a városra nézve czélszerű-e? helyszíni szemle és vizsgálat tartassék s e czélből Király Gyula gazdasági tanácsnok elnöklété alatt egy bizottság küldetett ki.

Ezen helyszíni szemle és vizsgálat Kovács József polgármester jelenléte és közbejöttével, f. év június hó 26., 27., és 28-dikán tartatott meg, a szemlénél, Király Gyula tanácsos, Rickl Antal, Polgári Balint, Óri Mihály, Horváth István, Szentesi János és Zöld Mihály bizottsági tagok voltak jelen.

A vizsgálat a Savósguton vette kezdetét, a Belső és Külső-Guthra, Nagy-Csere, Haláp, Bánk, Fancsika és Pacz erdőségekre terjesztette ki.

A szemle és vizsgálat eredményéről a bizottság jelentése a következő:

A telepítés által eszközölt erdősítések, melyeknek megszemlélésére első sorban fordított figyelem a három napi szemle alatt, a nevezett erdőségeken mindenütt alaposan megvizsgálatván, a bizottság úgy találta, hogy a telepítés által eszközölt erdősítések, elenyésző csekély kivétellel, mindentől kedvező eredménnyel jártak s a mi károk, fagy s egyéb elemi csapások és a vadak által helylyel-helylyel tetettek is, azok helyrehozatala tekintetében a szükséges intézkedések megtétettek.

A telepítések által eszközölt erdősítések tehát, a fenti tapasztalatok alapján, továbbra is fentartandónak véli és javasolja a küldöttség annyival is inkább, mert a törvény által előírt erdősítések a városnak oly tetemes pénzaldozatába kerülnének különben, mely pénzaldozat a sok oldalról igénybe vett hazipénztarra nagyon súlyos terhet róna s

Ennek az utolsó határozatnak azonban kevés látatja volt az ifjuság körében.

Az 1650 ik esztendő nyárutólján nagy izgatalom verte fel a debreczenieket. Ugyanis a debreczeni tanács és tanárság felszólította igen szép hangú kiáltványában azokat a deákokat, a kik két esztendővel ezelőtt idehagyták az öreg collegiumot, hogy térjenek vissza ősi fészkeikbe. Az iskola deákság nélkül, hiába, nem iskola! Gyere haza Marozsán, Csalánosi! minden meg van bocsátva.

A hajdusági városokba letelepült száz-tíz keményfejű deák közakarattal elfogadta a debreczeni schola meghívását. Jól van hát, visszamegyünk; de csak azok maradunk, a kik eddig voltunk.

Mikor a debreczeni polgárság nesztét veszi, hogy megtérnek a tékozló fiúk, ucczu! alagyujtatnak a szabad kandallónak, veszlábra teszik a bográcsot, főzik a jöféle marhahúst, disznóhúst, a régen látottak számára. Sokat éhezhetek azóta szegények. Hadd lakjanak jól még egyszer, isten igazában! Egy szép reggelen megkondul a Rákóczy busz szavu harangja. Most egészen máskép, mint két esztendővel ezelőtt. A viszatérő deákok átléptek a határt. A hány asszonya, lánya van Debreczennek, az mind ott esenkedik, kuncsorog a piaczen tén végig, le a nagytemplomig. Ott jönnek a deákok.

A kis Jávör Mari is megnyult, megszüpült. Ott lesi Suba Jancsit a váradi sorompónál. Valahogy más szállást ne keritsen magának! Kötőjében piritott kenyeret szorongat, tudja, hogy Jancsi halálból szereti,

egyáltalában nincsen ok, a miért az ide vonatkozó közgyűlési határozatot megváltoztatni kellene.

Feltétlenül szükségesnek tartja azonban a küldöttség, hogy a telepítésre vonatkozólag bizonyos elvi rendelkezések léptetessenek életbe. Az erdőmester ugyan saját hatáskörében adott is ki e tekintetben valami kötelező utasítást, melyet a küldöttség helyesnek és fentartandónak tart ugyan, de mégis szükségesnek látja, hogy elvi megállapodások történjenek, melyek, keretén belül az erdőmester a telepítések általi erdősítést a legczélszerűbben intézhesse. Ilyen például az időtartam megállapítása, amelynyire tudniillik a beerdősítendő terület a településnek át-, illetve használatába bocsátandó lenne; a küldöttség ezen időt, értve természetesen dézma nélkül, 6 évben kívánna megállapítani.

Egy telepesnek csak annyi föld lenne adandó, hogy az azon az erdősítési munkálatot 3 év alatt lehetőleg elvégezhesse.

A kaszálóbirtokosoknak adassék meg azon jog, hogy a kaszálójukkal határos területek n, de bárhol is, az erdősítéseket a szokásos feltételek mellett s önként érhetőleg azért a teljes felelősség kimondásával, — ök eszközöltesse.

A jószágtartási engedély a telepítőkre nézve a legkisebb mennyiségre szállíttassék le, különösen pedig, hogy a fejős-tehén tartás az erdőmester külön engedélyéhez köttessék, mely külön engedély az erdőmester által csak nagyon kivételes esetben legyen kiadható.

Széna kaszáltatás a tíz éven aluli vágástereken az erdő-tiszti személyzet által kijelölendő helyeken, tűzrendészeti szempontból megengedendő lenne, önként értetvén, hogy az ekként nyerendő széna egy része a várost illetendi s hogy a vállalkozó minden netalan okozando karért felelősséggel tartozik.

megkínálja véle; hadd lássa: nem változott azóta hozzá a szíve.

Az utca végen felzug a néptenger:

— Eljen Marozsán! Vivát Csalánosi!

Ott jönnek a daliás gyerekek. Elöl a két imposztor. Kegyetlenül lesütötte őket a nyári nap; olyan a bőrök, mint a indiánoké. Utánok a kemény csapat. Dalolnak, pajzánkodnak, a hogy csak isten legvidamabb és legfurfangosabb népe tud. Egyik-másik úgy megrakja a verbunkost menet közben, hogy lányok szeméből kiperdül a gyönyörűség könnye. Óh, te szívethódít, nemes debreczeni fiatal! Be szép voltál, be nagy voltál, míg el nem romlottál! . . .

Az öreg iskolába visszazárlt az élet. Van lárma, van vigalom. A deákok sohsem nyögözik a törvények. Azt hiszi, azért vannak azok, hogy áthágja őket az ember. Meg is teszik nagyhamarán.

Szokolai uramat mindig rázta a hideg, valahányszor átlépte a collegium három garádicsát. Az a meleg nap jutott az eszébe. Félt az ifjúságtól, mint az égő tüztől. Elzárkózott tőlök örökre.

A csontvágó eszű deákság pedig, nem soká nyugodott bőrében. 1657-ben újra belezök ütött a hajrá: fegyveresen megrohanták a városházát, két tanácsost megkölíntanak, egy pár házat felforgatnak es a bortól kedvök kerekedvén, iszonyu kántalással járkák végig az utcákat. — A tengernek nem lehet gátat vetni.

A debreczeni diák ma sem sokat enged a jussából. Büszkén emlegeti híres elődeit.

Hanem, büszke is lehet rájuk!

(Vége.)

A kaszáló birtokosoknak a dézma melletti kaszálattal is előny lenne biztosítandó.

Az ellen, hogy teljesen száraz tuskókat a telepések engedély mellett kiszedhessenek, a küldöttségnek kifogása nincsen, szükségesnek tartja azonban kimondani, hogy ha oly tuskók, melyeknél megállapítandó, hogy azokon új hajtások sarjadtak ki, a telepések által kivágattak, vagy azokról a hajtások a telepések jószágai által leharaptattak, az így okozott károkért a telepések felelősök s kártérítésre kötelezendők, sőt el is bocsátandók.

Kimondandónak tartja végül a bizottság, hogy a beerdősítendő területeken a munkalátok lehetőleg a vágás utáni első három évben, de egfeljebb hat év alatt feltétlenül befejezendők lennének, hogy ekként a kiültetett facsemeték közül a legkesőbbi és legfiatalabbak is, a vágás befejezte után 10 évre már kellőleg megerősödjenek s hogy a törvény által engedélyezett azon kedvezmény kinyerése, mely szerint 10 éves vágásterek már a legeltetésre felszabadíthatók s mely körülmény a jószágtartó gazdaközönség érdekében rendkívül fontossággal bír, akadályokba ne ütközzenek.

A mi azon felvetett kérdést illeti, hogy az erdőségek az üzenetek, a törvény rendelkezései és a közönség érdekeinek megfelelőleg kezeltenek-e? — erre nézve a három napi szemle alatt szerzett tapasztalataikon alapuló meggyőződése a küldöttségnek az, hogy e tekintetben kifogás nem emelhető, sőt kimondja a küldöttség, hogy az erdősítések terén az erdő-tisztítási személyzet igazán dicséretre méltó buzgalmat tanúsított és olyan eredményt ért el már is, hogy a megkezdett uton haladva, alapos remény lehet arra, hogy a város erdőségeinek jövedelmezősége nagy mértékben fejlődni fog.

A város gazdasági és intéző bizottsága 1903. év augusztus hó folyamán tartott gyűlésében vette tárgyalás alá a kiküldött bizottság fenti jelentését és azt beható megvitatás után azon javaslattal terjeszti be a városi Tanácshoz, hogy a jelentésben foglaltak tudomásul vétele mellett kimondandó lenne, hogy a vágástereknek tíz év eltelté után legeltetés és kaszálattal való felszabadítása végett a szükséges intézkedések mindenkor a kellő időben megteendőek és a 10 évi határidő feltétlenül betartandó.

Barangolások.

VII.

A kedd délutáni 4 órás vonattal indultam Hadház felé, fölfedezni a Veszprémi István kedves barátom és nagyrabecsült vármegyei pártelnököm vénkerti pajtáját, hova hiva voltam.

Mig Hadházra ér az ember, közben találja az Alsó-Józsa állomást, melynél Kerpely Kálmán, Sporzon Pali és a pallagi gazdasziskola egyéb urai és diákjai szoktak kiszállani, továbbá még a Boeska-telep filegóriásterü állomás épületénél pihentetünk meg. Ide mindig egész sereg debreczeni nyaralót szállít ki a délutáni vonat. És a kinek jó szeme van, láthatja Gulyás Pista kollegiumi tanárt is, a ki széles karimájú szalmakalapban, hosszuszáru pipából füstölgetve törtet elő a szőlőskertet szegélyező ákácospól. Elkésett! A mi vonatunk már tovább zakatol a kiesi hajduváros Hadház felé. Utközben, a kocsi tornácán ülve s állva, Nemes Zoltán atyámfiaival, a járási főszolgabíróval kiderítjük, hogy ugyanegy a végcélunk, a Veszprémi Pista vén-

kerti pajtája. A hadházi állomást elérve, te hát egész tömegestől szállunk ki, ugyanis a sulyt illetőleg mi ketten igen tömeges, jól termett férfiak vagyunk; sőt Zoltán főszolgabíró még ezenfelül szenvedélyes méhész is, kinek a bőszőrményi határban 120 kaptár méhe legeli és gyűjti a rácz-bőszőrményi feketeszemű lányok virágos kiskertjének és a lisztes fűtől fehérülő tarlóvirágok mézét.

Hadházi nótárius, jó Bajdor János kocsival várakozott ránk a nyárfás, a jegenyefás hajduállomásnál, de mi a gyalogsétát választottuk. Kanyargós, homokos uton térünk be a szőlőbe. A zöld levelek között itt-ott munkás hajduk szalmakalapja fehérlett.

A magaslatos helyről már messziről füstölt egy uri háznak a nyulánk keménye. Ertaláltuk, hogy az a Veszprémi Pista szőlője.

— Kósahegynek is hívják! magyarázta szapora beszédű kalauzunk, jó Bajdor János.

Most már legalább lapunk rendez olvasói megtudhatják, hogy a „Kósahegyi“ név-aláírással megjelent, mindig feltűnést keltett szep, magvas, hazafias, kuruczirányú cikelyeknek Veszprémi István a szerzőjük. Az a kár, hogy „Kósahegyink“ oly ritkán szánja magát írásra.

A kósahegyi ősi pajta, hol oly sok vigóra zajlott le, hol annyi derűs magyar barátkozás történt, tavaly télen égett le, de a romokat eltakarította a szorgos gazda (mert a mi derék partelnökünk igazán példaként állítható a mintagazdálkodásával is!) és diszes, izléses, kényelmes nyári lakot építtetett a Kósahegy oldalára... A jól, a becsületesen végzett munka után, kedves családi körben, enyhítő öröm és gyönyör itt pihenni. A tornáczról a szőlők fölött, a lombok között a lapályosabb magyar tájra tekintgetni, ahol is a dolgos, magyar testvérek ezrei süritenek a nyári munka idején, amidőn a télére való magot gyűjti az okos és dolgos ember a kamarába.

Mi is ahogy a szőlőuton mendegéltünk, a körtéfaokról, a szilvafákról érett gyümölcsöknek hullását láttuk, érett gyümölcsöknek potyogását hallottuk. Áldott, ó áldott ez a szép magyar föld. Azonban a mai kor legtöbb fia nem becsüli, nem gondolja, nem szereti kellőképpen azt a földet, mely édes anyja a nemzetnek.

Már itt vagyunk a Kósahegyi pajta udvarban. Az almának, a körtének az ágát földig huzza a gyümölcs. Az egyik butácska körtéfa oly öklőnagy nemes gyümölcsessel füzte tele ágait, hogy egyik-másik galy az ágak daczára kettédet roppant... Embereket is láthatunk ilyeneket, kik eszmékben gazdagok, de eszméjüket megérlelni, keresztül vinni nem képesek...

Ezen mosolygós szép környezetben, rakott gyümölcsfák, gerezdes szőlőtőkék, bologató öreg diófák között miként áldozati tűz füstje csavargózik az enyhe légben, a hamvas égbolt felé azon szabadtüzeknek a füstje, melyeket paprikáshussal rakott vashográcsok alatt éleszt, istápol a pirosposztó, kerek magyar arcú Hadházy Jenő, a ki ugyan fiatal ember, de nevezetes hírvadász és tábori szakács a káposztás hadházi földön. Most is a parázs paprikás húst potrohosa négy bográcsban másod magával gondozza, sózogatja, paprikáztatja Jenő urfi, kinek a vadonat új kékszin szakácskötőjét, hogy ki szabta, ki varrta ilyen nyalkára, talán ne is firtassuk, hajh, mert nemcsak Londonban, de Hadházon is nagyon sok szép leány és menyecske.

Mig a fővő husnak inyesiklandó il-

latát, nyelv csettintve szivogatjuk a főszolgabíró urammal, szíves barátunk és háziurunk is előkerül. Neki meg a hatalmas pinczében van ilyenkor intézkednivalója, hol vinczler uram palaczkokba töltögeti az új, az 1890-diki ó- és az 1895 diki rizling borokat... Mindenkinek akad ilyenkor tenni valója, még a szöske Pisti gyerek is, a ki maholnap már iskolába mén, ott pattog a bográcsok körül és egy füstölő karóvéggel közeledik a fak alá kitett asztalunk felé, hol a kedves házigazdával iziben összeül egy „kaláberes“ tarsaság... A Pisti gyerek azt mondja, hogy a tüzes, égő karóval a szunyogot akarja elfüstölni. Pedig inkább a kártyások orra alá füstöl, mint én nem bánok, mert e téren a kibiczkedésnél még nem vittem tovább... Azonban nótárius Bajdor János trüszköl a füsttől, mignem a haz nagyobbik fia, a délczeg Zoltán diák odébb zavarja Pistit...

Ez a Zoltán diák, a karsu, magas, süldődiák idáig a pataki kollegium öreg küszöbét koptatta szép sikerrel, a mostani ösztől pedig a debreczeni jogakadémiának lesz tanulója. Mikor ennek a kedves fiatal-ságnak az ily meglepő, hirtelen cseperedését tapasztalom és urfiak, kisasszonyok kezdenek „Pál bátyámnak“ szólogatni, kezdem sejdíteni, hogy az én szürke életem regénye is hajlik a „mire megvénülünk“ fejezet felé.

A kósahegyi uriház ibolya kékszemű kedves urasszonyának is, mint minden igazi magyar háziasszonynak, sok ilyenkor az intézkedni valója. A hány fürge eselédleány van, mindegyiknek tud dolgot adni. Ne is tartóztassuk tehát soká. Köszöntsük az igazi magyar urasszonyt megillető szeretet és nagyrabecsülés szavaival és azután bodorogjunk tovább a Kósahegy körül.

A nyárilak végeben, a két egybehajlott lombos diófa alatt itt terpeszkedik egy asztal. Ez is férfi ágra készült. Ilyen asztalt sem látott még mindenki. Óriás tölgy szálfájából készült. Több mint harmadfél öl a hossza. Szélessége is ennek megfelelő. Sulyra pedig több métermázsányi, ugyannyira, hogy a mind sűrűbben-sűrűbben gyűlt vendégek virtuosnak becsülték, a ki ezt az asztalt a végéről megemeltette...

Hadházy Józsi bátyánk, ez a maga is tölgy nagy óriás és erős hajdu bátran, könnyen emeltette. Az öreg hajdu Varga és Komor bátyóék is emelintettek rajta. Bezzeg a birtokossági jegyző Tatár Gábor, pedig elég bivalynyaku pirosképű, zömök magyar, nem igen mozdított rajta. Gábor azt mondotta, kicsi a keze és nem bírja a vaskos asztal véget kellőképpen megmarkolni... Azonban más gonosznyelvek pedig azzal évdődtek, hogy az ina gyöngült Gábor urnak, amióta oly sűrűn kalandozik Debreczenbe — fürdőzni...

De legyen bár így, vagy úgy a Gábor esete, az bizonyos, hogy a midőn ezen csodanagy bálvány asztal mellé ültünk, a hadházi és környékbeli vendégek és barátok több mint félszázig, kényelmesen firtünk melléje... Hanem erről az igazi magyar és lelkes áldomástartásról a mondanivalómat legközelebbi írásomban sorolom fel. Mi Zoltán főszolgabíróval — kóstolásképpen — előzőleg is bicskehegyeztünk a parázshustól párolgó bográcsokból és helyben hagytuk, hogy a magyar világhoz, a magyar életmódhoz nincsen fogható. Még a diófa lombja is szeretetet suttog a fejünk fölött.

Szabad Hajdu.

Ferencz Jóska nem akarja!

(A „Tárogató“-ból.)

Még a német úr mi rajtunk,
Térdet, fejet néki hajtunk.
Korbács sem kell a hátunkra,
Mégis békén megy a munka.
Követ hordunk szünet nélkül, —
Egyre több kaszárnya épül,
S nem magyar szín lobog rajta...
Ferencz Jóska nem akarja!

Magyar király koronája
Ragyog-é egész világra?
Fölül az osztrák császáré,
Alul a magyar királyé . . .
Pedig ez az ősi, drága:
A világon nincsen párja!
Ez az egy is elég volna . . .
Ferencz Jóska nem akarja!

Hull-e bőség az országra?
Nézzetek csak a határra!
Temetői gyászmenetben
Vonulnak ki ezren-ezren,
S mint a tolvaj, lopva jön be
Idegen nép a helyökbe.
Vamsorompó? hagyjuk abba!
Ferencz Jóska nem akarja!

Nem úr az úr szolga nélkül, —
Elég már a térdelemből!
Legyen a nép újra férfi, —
S megtanul Bécs újra félni!
Ökleink, ha oda vagnak,
Vége lesz az uraságnak,
S jobb nap virrad a magyarra . . .
Ferencz Jóska nem akarja!

Kornai István.

NAPI HIREK.

„Botrány a hazafiság rovására“.

czimű hírünkben, mely lapunk 163-dik számában jelent meg, elbírálás tárgyává tettük a hajdusámsoni zsidó-rabbi azon felháborító viselkedését, midőn a rabbi egy szép lakodalmi ünnepségen a nagy nyilvánosság előtt megtámadta egyik nagy magyar városból való lelkész társát, mert az magyar felköszöntővel mérészelte az ő jelenlétében az ifju párt éltetni; sőt, közreadott hírünk szerint, távozásával is fenyegetődött ez a megtévelyedett férfiú, hahogy lelkész társa a magyar beszédet abba nem hagyja . . . Az ekként inzultált magyar szónok a rendreutasítással nem késlekedett, mi pedig szövé tettük és fölháborodva hívtuk fel a hazafias zsidó polgártársainkat ezen csunya esetnek az elbírálására. Jól esik kijelenteni, hogy fölhívásunk nem hangzott el hiába. Mert maga a hajdusámsoni hitközség nyilatkozik a megtévelyedett rabbi ur eljárása ellen, sietvén a hazafiatlanság csunya vádjának legkisebb gyanuját is a hitközségről elhárítani. Ugyanis a hajdusámsoni aut. orthodox hitközség hazafias választmánya nyilatkozatot küldött be, melyet mi nemcsak a legnagyobb készséggel, de jól eső örömmel is közlünk, mint a hitközségi tagok hazafi-

ságának, legszebb jelét. Ez az érdekes, dicséretes és hazafias nyilatkozat, mely a leghatározottabban itéli el a csunya megtévelyedést, így hangzik:

A hajdusámsoni aut. orth. izr. hitközség választmánya a „Debreczen“ 163 számában megjelent „Botrány a hazafiság rovására“, czimű közlemény elolvasása után azonnal rendkívüli gyűlést tartott, hogy rabbijának hazafiatlan kifakadása ellen állást foglaljon. Elhatározta, hogy a rabbi ur ezen tényével nem azonosítja magát és a dolog megtörténte iránt a legmélyebb sajnálatának és fájdalomának ad kifejezést.

Hogy hitközségünk teljesen magyar szellemben vezetettik, kitűnik abból is, hogy gyűléseinken a tárgyalások magyar nyelven folynak, jegyzőkönyveink, melyeket bárki megtekinthet, magyar nyelven vezetettek, felekezeti iskolánkban az oktatás és nevelés a legmagyarabb szellemben eszközöltetik, gyermekeink a magyar nyelven kívül más nem beszélnek.

Egyben felkéretik rabbi ur, hogy ezen téves és általunk rosszalts cselekvéssel szemben magát igazolja; mit ha tenni elmulasztana, úgy mi is tudni fogjuk kötelességünket, hogy ebből a konzekvenziákat levonjuk.

Kelt a hajdusámsoni aut. orth. izr. hitközség 1903 évi augusztus 23-án tartott rendkívüli választmányi gyűléséből

Zichermann Jakab
hitk. elnök.

Friss Gyula
hitk. jegyző.

A debreczeni ev. ref. egyház

1903. évi augusztus hó 29 én — szombaton — délután 3 órakor az egyház tanácsstermében presbyteri gyűlést tart, melyen Kiss Áron ev. ref. püspök, lelkészelnök és Simonffy Imre, királyi tanácsos, főgondnok fognak elnökölni. A gyűlés tárgysorozata: 1. Jelentés arról, hogy a f. évi aug. hó 16. napján tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyve aug. 17. napján hitelesített. 2. Janosi Zoltán lelkész levele, melyben bejelenti, hogy aug. hóra eltávozott. 3. Esperes ur f. évi 666. sz. levele a folytatólagos egyházlátogatásnak aug. hó 10-én megkezdése tárgyában. 4. Esperes ur f. évi 657. sz. körlevelének másolata az iskolákat távolról látogató szegény gyermekeknek ruhával és élelemmel ellátása, az alkoholizmus pusztító hatása elleni intézkedés, a „Protestáns asszonyok“ czimű mű ajánlása tárgyában. 5. A városi tanács folyó évi 10,208 számú határozata a gazdasági ismétlő oktatás tárgyában. 6. A főiskolai gazdasági tanács f. évi 59. sz. végzése arról, hogy az ipariskolai tanulóknak sem lesz helye a főiskolában a jövő iskolai évtől kezdve. 7. Polgármester urnak f. évi 3087. eln. szám alatt tett intézkedése, mely szerint közli, hogy a magyar kir. földművelésügyi miniszter ur a gazd. tanintézet régi épületében lévő helyiségeket népiskolai célra további egy évre átengedte. 8. A főjegyző mint helyettes gazd. biz. elnök be-terjeszi a f. e. aug. 19-en lelkészválasztás alkalmával tartott presbyteri értekezletről felvett jegyzőkönyvet és jelenti, hogy a lelkészválasztás tárgyában megbízatásához képest megtette a szükséges intézkedéseket. — 9. Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottságának folyó évi 363. sz. alatt megke-rese népiskolai tanterem építtetése és tanítói állások szervezése tárgyában. 10. A gazdasági bizottság folyó évi 1274. számú

végzése a nőipariskolai igazgatóság azon kérése tárgyában, hogy az Egyháztér 5. sz. háznál általa bérelt tantermekbe egyszerű gázlámpák adassanak. 11. Négy új tanító választása. 12. Az árvaügyi bizottságnak 1000 darab megrendelési iv díjmentes ki-nyomattatása tárgyában hozott 1174/1903. A) számú végzése.

Egy osztrák katonatiszt a magyar vezényleti nyelvről.

Egy nyug. osztrák katonatiszt aki egy kukkot sem tud magyarul, most közelebbről így nyilatkozott „Warum soll mann ihnen Sprache nicht geben, eine Nation hat ja ihr Recht zu ihrer Sprache auch im Heer“ (Miért ne adnák meg nekik az ő nyelvüket (vezényleti nyelvet) hisz ez y n e m z e t n e k j o g a v a n a z ő nyelvéhez a hadseregében is.)

Ime, még az osztrák katonai szellemben neveltek is elismerik a magyar vezényleti nyelv jogosultságát . . . A nagyhatalmi állásra, a hadsereg egységére való hivatkozással, mégis megakarják ezt tőlünk tagadni azok, akiket mi fizetünk, akik bennünket dirigálni akarnak s a kik még ma is valahol ott baktatnak elmaradva a Mária Terézia korában. Kibontakozás csak úgy lesz itt lehetséges, ha a magyar nemzet megtagadja a tartásdíjat a tőle teljesen idegen hadseregtől és teljesen idegen udvaroncoktól.

Iskolaszéki ülés.

A debreczeni ev. ref. egyház iskolaszéke tegnap délután ülést tartott, melynek legfontosabb tárgyát négy tanítói állás betöltése képezte. Az iskolaszék a potyázók közül a következőket jelölte a tanítói állásokra: Komlóssy Imre, Alföldi Béla, Balogh József, H. Fekete Péter, Tordai Gábor, Varsányi Imre, Hatvani József, Lázár István, Szabó Kálmán, Tóth Sándor, Varjas Bálint, Biszterczki József, Kerékgyártó László Bereczki János tanítókat. A fent jelzettek között szombaton ejtik meg a tanítói választást.

A siketnéma intézet megnyitása.

A Debreczenben létesített siketnéma intézetet okt. 11-én nyitják meg ünnepélyesen. A megnyitás azért késik, mert az intézet igazgatóját Gácsér Józsefet a miniszter Németországba küldte tanulmányuttra. Ezideig 10 pályázó kérte felvételét, kiket mind felvettek. Ezenkívül még 5 növendék részére van hely. A kik pályázni akarnak, a megnyitás napjáig mindig kérhetik felvételüket.

A városházáról.

Ma délelőtt tanácsülés volt Vecsey Imre főjegyző, polgármester helyettes elnöklésével, melyen folyó ügyeket intéztek el. — Oláh Károly tanácsnok tegnap megvizsgálta a nagyerdei kertészetet és a szegényházat s mindent rendben talált.

A központi választmány ülése.

Debreczen város központi választmánya hétfőn délután 4 órakor ülést tart.

Miniszteri elismerés Oláh Károlyhoz.

A debreczeni siketnéma intézet létesítésében dicséretes tevékenységet és buzgóságot fejtett ki Oláh Károly tanácsnok; sőt leginkább az ő kitartásának, fáradhatatlan buzgalmanak köszönhető, hogy ez a nemes

emberbaráti intézmény létesült. A vallás és közoktatásügyi miniszter is méltányolta ezt a fáradozást és érdemet. — A miniszter megbízásából Zsilinszky Mihály államtitkár a következő elismerő sorokat intézte Oláh Károly tanácsnokhoz:

Örömmel vettem tudomásul a siketnémák debreczeni iskolája szervezése körüli teendőik végzésére kiküldött Gácsér József jelentéséből, hogy Nagyságod a siketnémák debreczeni iskolája létesítése körül milyen önzetlen s odaadó tevékenységet fejtett ki. Kedves kötelességet teljesítetek akkor, midőn Nagyságodnak ezen szerencsétlen fogyatékosok érdekében tanusított buzgó fáradozásáért őszinte köszönetemet s elismerésemet nyilvánítom. Budapest, 903. aug. 10. Miniszter helyett Zsilinszky államtitkár.

A népkonyha múlt évi működése.

A debreczeni népkonyha működéséről szóló jelentést ma kaptuk kézhez. A jelentés szerint a népkonyha 1902. december 14 én nyílt meg és az utolsó ebédet 1903. márczius hó 8-án osztották ki. A közönség a legmelegebben pártfogolta a humánus intézményt. A népkonyha bevétele 4837 korona volt, mely összeg a nagyközönség adományából gyűlt össze, az adakozók között első helyen a város szerepel 2856 korona összeggel. A jövő évre ebből az összegből a népkonyhának 500 koronája maradt. A népkonyha 1902. decz. 14-től 1903. márcz. 8-ig, tehát 85 nap alatt kiszolgáltattott összesen:

decz. hóban	8208	ingyen.	68	össz.	8276
jan.	18,384	"	348	"	18,732
febr.	19,190	"	508	"	19,698
márcz.	5316	"	182	"	5498
Összesen:	51,048	"	1206	"	52,254

adag étel és így került egy adag étel 8.1 fillérbe.

Bács Károly — öngyilkos.

A debreczeni színtársulatnak az elmúlt szezonban és évek előtt is kiváló, kedvelt tagja volt Bács Károly, aki tegnap Aradon, fejbe lötte magát. Bács Károly most juliusban nyugdíjaztatta magát és a nyarat Aradon töltötte. Bács Károlyt még élve szállították a kórházba, de életben maradásához kevés a remény. Bács feleségének levelet hagyott hátra, amelyben öngyilkosságának okául gyógyíthatatlan betegségét hozza fel és arra kéri Arad város közönségét, hogy öreg és beteg feleségét ne hagyják el. Bács Károly tragikus esete bizonyára a legmélyebb részvétet kelti Debreczenben is, hol kiváló művészetét mindenkor méltányolták, becsülték.

Zarándoklat Rákóczi sirjához.

A kassai Rákóczi kiállítás megnyitása napján felmerült az a poétikus eszme, hogy a magyarok Rákóczi esztendejében zarándokoljanak el Konstantinápolyba a számkivetésben meghalt fejedelem sirjához. Az ideát a tudomány és csakhamar megalkult a zarándoklatot előkészítő bizottság, melynek tagjai: Thaly Kalmán országgyűlési képviselő. Vambéri Ármán egyetemi tanár, Dessewffy Arisztid miniszteri osztálytanácsos, báró Nyári Jenő a főrendiház titkára, Szádeczky Lajos egyetemi tanár, dr. Wosinszky Mór apátplébanos lettek. A bizottság felhívást bocsátott ki a hazai közönséghez.

Materny Lajos kitüntetése.

Egyháza részéről szép kitüntetés érte Materny Lajos debreczeni ágostai ev. lelkeszt, a tiszavidéki buzgó és jeles főesperest. A tiszai evangélikus egyházkerület közgyűlést tartván, az egyház kerületi gyám-

intézet e nőkének Materny Lajos tiszavidéki esperest választották meg, a ki rokonszenves elnöki székfoglalójában kétszáz koronát ajánlott föl két szegény egyház segélyezésére. Az érdemes protestás lelkeszt mi is szívesen üdvözljük ezen kitüntető bizalom nyilvánítás alkalmából.

A királygyilkosoknak.

Julius eléjén megkorrigálták Belgrádban a történelmet. Ez a korrekúra vérpatakzással járt ugyan, de megtörtént, és egész természetesen találták a szerb fejek, hogy: megesett, így esett, napirendre fog az ügy felett térni a világ. Nagyjából így is lett, ám megvillan itt is, ott is időközönként az a rettenetes mézarlás előidézte undor. A mód, amint most adott egy német ember kifejezést véleményének a belgrádi véres éjszaka felől: lehet izléstelen, de nem értelmetlen. Egy belgrádi szállítócég a napokban súlyos ládát kapott Németországból, amelynek tartalma az arubevallási lapon géprezseknek volt fejtüntetve, A szállítólevélben a géprezsek jelzése alatt nagy betűkkel e szavak állottak: „Guillotine a szerb királygyilkosok kivégzésére.“ Azt mondják, hogy a ládába tényleg egy nyaktitő alkatrészei voltak becsomagolva.

Püspöky bácsi meghalt.

A magyar színművészet egyik régi, érdemes bajnoka dőlt ki ujabban az élők sorából. Püspöky Imre, a kiváló komikus, tegnap hosszú halálküzdelem után kilehelte lelkét a kórházban. Ötvennégy évig élt és kora ifjúságától kezdve nemes ambícióval töltötte be hivatását, a színművészetet, mely iránt utolsó leheletéig érdeklődött. Nagybányán lépett fel először s további működése alatt ő is egyik lelkes vándorbajnoka, apostola volt azoknak az uttörőknek, kik a magyar színművészetet fejlesztették. — Színészi működésének nagyrésze Debreczenre esik. Itt érezte magát jól, itt fejlesztette tehetőségét és itt forrt ki egész színészé. Felejtetetlen marad a közönség előtt Gonosz Pista alakítása. Peleskei nótáriusa, Zsiga cigányja stb. Legutoljára Komjathy társulatánál működött; mintegy 3 év előtt nyugdíjba vonult és itt éldegélt Debreczenben családjá körében. Pár hó óta betegeskedett. Leányát, Rózsit, ki Makó társulatánál Szigeten van, táviratilag hívták haldokló atyjához. Tegnap délután érkezett meg, de már csak apja holt testét láthatta. Halála őszinte, mély részvétet kelt. Temetés holnap délután lesz a Timár-utcai 27. sz. háztól.

Amerikaiak és párisiak Debreczenben.

E. Horn párisi földbirtokos neje és nővére, egy társalkodónő kíséretében városunkba érkeztek és az „Angol Királynő“ szállodában vettek lakást. A hölgyek a tegnapi nap folyamán megtekintették városunk nevezetességeit és több bevásárlásokat eszközöltek, többek között kocsisuk részére egy remek kiviteli subát, a melyet már el is küldtek Párisba. A mai napon a hortobágyi pusztá megtekintésére kocsiztak. — Ma délután két amerikai hölgy Miss L. Lowmen és Miss Hing Rick New-Yorkból érkezett Debreczenbe és az „Angol Királynő“ szállodába szálltak. A két vállalkozó szellemű amerikai hölgyet szintén a Hortobágy megsemlélése hozta közénk.

Helpfy Ignác né meghalt.

Triesztből jelentik, hogy ott augusztus hó 19-én meghalt Helpfy Ignác özvegye, aki

nagy visszavonultságban élt Triesztben. — Halála alkalmából Kossuth Ferencz Helpfy Roger urnához, az elhunyt rokonához résztvevő levelet intézett.

A Párisi Áruház katasztrófája

még mindig a legnagyobb izgalomban tartja a fővárost. A tizenkét összezuzott és egy összeégett halottal még nincs befejezve az áldozatok jegyzéke. A dolgozó tűzoltók a veszedelem színhelyén két térdkalácsot találtak . . . Lehetséges tehát, hogy a borzasztó tűzben az emberi testek teljesen összeégték és a hamu, a szén, teljesen összevegyült a tárgyak, árucikkek hamujával. Hogy nem keresik az elveszetteket, annak is szörnyű oka lehet. Háttha egész családok vesznek oda és csak később jelentkeznek a távoli rokonok. Reméljük, hogy nincs így, de legyünk elkészülve minden rosra. Az áldozatokat ma délelőtt 10 órakor temették. A sebesültek fájdalmát enyhíti a király részvéte. A király látogatása után azonnal ötezerháromszáz korona segélyt utalt ki a részökre magánpénztárából. Azonkívül a lapok is adományozásra hívták fel a közönséget és a főváros rendkívüli közgyűlésen szavaz segélyt az áldozatok családjá, a kenyérműködés maradt alkalmazottak, részére. — Érdekes megemlíteni, hogy a nagy katasztrófa egyik áldozata, szegény Spira Sománé, a tüzeset következményeit megjósolta. Egy ügyvédnek a ki augusztus elsejéig a leégett ház második emeletén lakott, két hét előtt a következőt mondotta:

— Uram, ne sajnálja, hogy lakását elhagyni volt kénytelen. Örüljön, hogy abból a házból kiszabadult. Higyje el nekem, hogy ez a jó Isten rendelése. Nem hiszem, hogy abban a házban csak egy lakó is megmaradna, én fölmondok a legközelebbi alkalommal. — Nekem már régóta nincs nyugtom; nem tudok aludni, míg az áruházban világosságot látok. Megvagyok győződve, hogy abból az épületből, ha Isten ments, tűz ütne ki, az ember elevenen ki nem szabadul.

Hasonlóan nyilatkozott mások előtt is.

A kiutasított kutya.

Bécsből írják a következő különös és mulatságos esetet: Néhány nap óta egy óriási ujfundlandi kutyát őriznek itt, amelyet a gazdaja azért küldött Bécsbe, mert Horvátország és Szlavónia területéről kiutasították. A gazdájának, egy varasdi kereskedőnek ugyanis meghagyta a rendőrség, hogy a kutyát, mely az utcán feldöntött egy gyermeket és a mely már nagyságánál fogva is veszedelmes azonnal adja át a gyepmesternek, a ki majd agyonveri. A kereskedő erre benutatót egy irást, amelyen több állatorvos bizonyítja, hogy a kutya nagyon szelid természetű és egy csöpet sem veszedelmes, kérte egyúttal hogy kegyelmezzék meg a kutyának, a melyet állandóan lánczon fog tartani. Feleletül erre a kérelemre a kereskedő a városi tanács utján kapott egy határozatot, a melyben a tartomány belügyi osztálya előbbi határozatának megváltoztatásával eláll a kutya kiirtásától, csak az alatt a feltétel alatt, ha a kereskedő a kutyát nyolcz nap alatt eltávolítja Horvátország és Szlavónia területéről. A kereskedő erre sietve elküldte a kutyát egy barátjának az osztrák fővárosba.

A siófoki fürdővendégek.

A „P. N.“ „Tarka krónikájá"-ból olvassuk :

Siófokról került Budapestre ez a kis bonmot. Két lipótvárosi ifju beszélget egymással. Azt mondja az egyik :

— Hallottad, hogy Siófokon 3 templomot építettek egyszerre ?

— Hármat ? Kinek kellett három templom egyszerre ?

— Egyet a katolikusok számára, egyet a reformátusok számára, egyet pedig a — fürdővendégek számára.

Értesítés.

A debreczeni evang. ref tanítóképző-intézet gyakorló iskolájának az 1903-4-ik iskolai évre előjegyzett II. III. és IV-ik osztályu növendékei folyó hó 31 ikén d. e. 8 órákor a tantermükben jelenjenek meg. Az első osztályu növendékek beiratása szeptember hó 1-ő napján eszközöltetik. Felkéretnek a t. szülők, hogy első osztályu gyermekökkel azoknak keresztlevelét és himlőoltási bizonyítványát bemutatni sziveskedjenek. Ugyanekkor lesz fizetendő az évi tandíj és annak járuléka, összesen 21 korona 30 filler. Az igazgatóság.

A napszúrás áldozata.

Séra Ferencz Vendég-utczai lakos, napszúrás, hosszabb ideig mezei munkával volt elfoglalva. A hatvanegy éves öreg, órák hosszáig dolgozott az irtóztató hőségben. Délután erős fejfájást érzett és haza kellett mennie lakására. Itt félnap szünet után meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálának oka napszúrás volt.

Felhívás a debreczeni cipész segédek és tanoncokhoz !

A kiállítási bizottság elhatározta, hogy a cipész segédek és tanoncoknak a kiállítás megtekintése céljából ingyen jegyet bocsát rendelkezésükre. Felhívja tehát a debreczeni cipész segédeket és tanoncokat, hogy a kik a kiállítást megtekinteni óhajtják jelentkezzenek az ipartestületnél, hol részükre az ingyen jegy kiállítatni fog, melylyel bármely hetköznapon és egyszer a kiállítást megtekinthetik.

Az Angelotti mulatóban

holnap pénteken aug. 28-án este Angelotti igazgatóné jutalomjátéka művészi műsorral előadás tartatik, melyen maga az igazgatóné mint átváltozó művésznő Fregolli utánezataival mutatja be magát. A társulat összes tagjai: Djelma nővérek, Göndör Aurél és a majom ember egészen új dolgokkal fogják a t. közönséget szórakoztatni. — A holnapi jutalomjáték az itteni összes előadások között a legélénkebb lesz. Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét a páratlan élvezetes estélyre. A társulat ezenkívül még csak 3 előadást tart.

Az állami főreáliskolában

az új iskolai évre a beírás szeptember 1. 2. és 3. napjain történik. Ezen napokon kell az osztályfőnök-tanároknál jelentkezni azoknak is, kik a július elején tartott beírás alkalmával vétettek fel. A beírásnál a tanulóknak kivétel nélkül, tehát még a tandíjmentesek is, tartoznak 9 korona 70 filler beírási díjat fizetni, az iskolai bizonyítványt, az anyakönyvi kivonatot és az újra oltási bizonyítványt bemutatni. A felvétel és beírás befejezése után szeptember 10-ig még felveheti az igazgató az oly tanulókat, akik a késedelemnek okát kellőleg tudják igazolni, később jelentkezőknek már a tankerületi kir. főigaz-

gatóságához kell folyamodni a felvétel engedélyezéséért. A folyamodványokat azonban ezen esetben is a reáliskola igazgatóságánál kell benyújtani. Az első osztályba csak oly tanulók vétettek fel, kik 9-ik életévüket már betöltötték és szabályszerű bizonyítványnyal tudják igazolni, hogy az elemi iskola negyedik osztályát kellő eredménynyel végezték. — Tizenkét évesnél idősebb tanulót az első osztályba csak tanárkari határozattal lehet felvenni. Egész évi tandíj 48 korona. Ezt vagy felvévenként, vagy négy részletben, október, november, februar és aprilis hónapok elején kell befizetni. — Szegény sorsu és jóelőmenetelű tanulók egész, vagy féltandíjmentességben részesíttetnek. A tandíjmentességért a folyamodást a beírás alkalmával vagy legkésőbb szeptember 15-ig kell az igazgatóságnál benyújtani. A folyamodvánnyal együtt kell benyújtani a polgari hatóság (községi előjárók) által kiállított szegénységi, illetőleg vagyontalansági bizonyítványt is. Debreczen, 1903. augusztus 25. Az all. főreáliskola igazgatósága.

A Debreczeni cipész ipari szakkiállítás.

A Magyarországon először rendezett cipész ipari szakkiállítás a Debreczenbe érkezett nagyszámu cipésziparosok és a küldött szakkörök képviselőinek jelenlétében f. hó 15-én megnyitván, azóta a kiállítást úgy a nagyközönség mint az érdekelt szakiparosok nagy számmal látogatják. A kiállítás egyiké a legnagyobb rendszerrel letesített kiállításoknak, az minden tekintetben fényes és impozans és büszkeségére valik a hazai cipészeknek, hogy fejlett szaktudásukat és műzlesőket a nyilvánosság elé juttatták. A naponta ketszer üzembe hozott munkagépek bő anyagot szolgáltatnak arról hogy a cipészek szaktudásukat fejleszthessék és méltán megérdemlő hogy mindenki, a ki a gépek hasznosságáról és czélszerűségéről meggyőződni kíván, azt megtekinthe. Nem marad hátrább azonban a cipőkiállítás sem. Ugy a fővárosiak, mint a szabad kir. rendezett tanácsu városok, kis és nagyközségek cipész iparosai remekebbnél remekebb és a legkülönbözőbb fajtaju és minőségű cipőtermékekkel leptek a nyilvánosság elé és meg a laikus is csak a legnagyobb megelégedéssel és figyelemmel szemlelheti ezen díszes kiállítást. A biz. gondoskodott arról, hogy úgy a debreczeni, mint az ország különböző részében lakó szakiparosok, segédek és tanoncok a kiállítást megtekinthessék E célra a segédek és tanoncok részére ingyenes belépti jegyeket bocsájtott ki. Kivánatos, hogy az ipartestületek cipész iparosaik ugyszintén a cipészsegédei és tanoncok figyeimét ezen kiállítás megtekintésére felhívják és csoportokat alkotva ezen célból Debreczenbe utazzanak. A bíráló bizottság négy egész napon át vette bírálat alá a kiállított tárgyakat és a 350 kiállító közül 150 et tüntetett ki arany, ezüst, bronzéremmel, elismerő oklevéllel és részvételi díszoklevéllel. Nehogy azonban a kitüntetések korlátolt száma miatt kitüntetésben nem részesíthető kiállítók az őket méltán megillető kiállítási részvételi oklevéllel elessenek, a kiállítási bizottság elhatározta, hogy a kitüntetésben nem részesült kiállítókat is díszes részvételi oklevéllel látja el. Ezen humánus határozatával a jövő szakkiállítások sikerét kívánja biztosítani s e célból illetékes helyekről külön pótsegély megszavazását kérelmezte. A kiállítás egyik becses részét képezi a szövetkezetek kiállítása is, mely szövetkezetek a tömegtermelés nem remélt, bámulatatos eredményt értek el, A szaktudásnak legpozitívabb alapját azonban a vándor szaktanfolyamok, ta-

noncziskolák és egyesek által készített szakrajz gyűjtemények és minták képezik. Ezekből nagyon sokat tanulhatnak a szakiparosok és a bíráló bizottság különösen méltányolta bírálatánál az ilyen kiállítók szorgalmat és igyekezetét. A kiállítás szept. 5-ig lesz nyitva. Felhívjuk a kiállítás megtekintésére a nagyközönséget, látogatásukkal mutassák meg a hazai ipar támogatása iránti rokonszenvüket és ezáltal biztosítsák a nem csekély áldozatot tevő kiállítókat és a kiállítást rendező bizottságot, hogy a kiállítás a milyen fényesen és impozansul sikerült, éppen olyan legyen ezen erkölcsi siker mellett az anyagi haszon is.

Stone Alex bankirodáját

Széchenyi-u. 19 sz. alá (bejárat Simonffy-u. 20.) helyezte át. **Törlesztés** és mindenféle kölcsönöket legelőnyösebben eszközöl.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczi-ut. és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Debreczeni bakák nyomorúságáról.

— Riasztó hírek a királygyakorlat előtt. —

A délvidéki királygyakorlatok előkészületeiről riasztó hír érkezik. Akik a király teljes megelégedésére törekszenek a hadgyakorlatokon, a vezető tisztek nem kimélik a legénységet. Hogy mit jelent az, ha a tisztturak a legénység testi épségével nem törődnek, arról szomorú tanulságot szolgáltatott épp a közelmúlt katonai szenzációja. Bizonyos, hogy a királygyakorlatok előkészületei során ennek a tanulságnak kell irányítania a reglamát. A tanulság teljes megszüntetésére nagy szükség van. Ezt bizonyítja a Budapesti Napló temesvári tudósítójának következő értesülése :

A Buziástól délre, kopár, víznélküli tájon gyakorlatozó 17. gyalogsági hadosztály szorgalmasan készül a király fogadására. Nap-nap után edzik kemény gyakorlattal a legénységet; éhség, fáradság, égető szomj nem gátolja a nagy munkát. A napokban a Nickifalva mellett levő mocsárba fult egy baka a 37-esek közül, azelőtt ugyaninnen kettő fojtotta a Marosba megunt életét. Egy harcászati lövészetben eles golyótól találva, holtan rogyott össze Emerich Bugyi a 46-os ezredből.

A folyó hó 21-én tartott hadosztálygyakorlaton a 39-ik debreczeni gyalogezred reggel hét órától délután 3 óráig nem kapott vizet.

Midőn délután 1 óra körül az ütközet végén egy árnyéktalan hegytetőn, öt órai menet után pihenő volt, a vizkeresésre induló legénységet — bár a közeli völgyben kut volt — visszaparancsolták s pihenő után kirepedezett ajkakkal indult utnak az ezred szállása felé. Az uton, mikor a legénység már alig tudott a szomjuság és hőség miatt menni, egy közeli kut előtt a századokból több legénytársai kulacsát összeszedve vizért futott. Így tett egy Bartal nevű közlegény is, de alig jutott néhány lépésre, a századot vezető hadnagy rápa-

ranesolt, hogy lépjen vissza beosztásába, aztán a visszatérő Bartal legényre rontva, durva szitkok között kirántott kardjával bal kezefején hosszú és mély sebet ejtett, melyből azonnal hatalmas vérsugár tört elő.

Mint hogy a legény a továbbmenésre képtelen volt, dr. Speck ezredorvos a sebet bekötötte s szekérre ültették, Hepke hadnagy ur pedig, mint ki jól végezte dolgát, vigan vezette tovább a századot. A szerencsétlen közlegényt a temesvári helyőrségi kórházban ápolják. A kardforgató hadnagy urnek persze semmi baja sem lesz, de mivel valakit mindenestre be kell zárni, bezárják majd pár hónapra a szerencsétlen Bartalt, ki balkezére örökre nyomorék marad s kiszabadultát, minék a nagygyakorlat után keltett volna megtörténni, felesége várja, — de hiába várja.

A bohémek királya.

(Murger életéből.)

Murgerről még ma is, sok évvel a halála után, tömörked kedvesen megható história kerül forgalomba. A nyomorusága romantikusnak tetszik, a könnyelműsége bájosan naiv. Ma Ernest Blum ír róla jökedvü reminiscenciáikat a színházi újságjában.

Az író szerint Theodore Barrière egy izben kereste annak az újságnak a szerkesztőségében, a hova az öreg bohém írni szokott. A segédszerkesztő, egy rövidbaju szu, erős, tehát kellemetlen fiatalember azt mondta:

— Henry Murger? Az nem a mi munkatársunk. Olykor-olykor ír ugyan valamit, de annál többet alkalmatlankodik nálunk előlegert.

Ebben a pillanatban egy végrehajtó lépett a redakezióba. Mosolygott és azt mondta:

— Ah Murger ur! Ismerem jól én is, meg az összes végrehajtó kollégáim. Ha eljön velem, odavezetem a lakására.

Egy órával később Barrière már ott volt Murger kis, rongyos szobájában. Mikor belépett, a költő éppen a gallérjáról igyekezett eltüntetni a rojtokat. A szobájának egyetlen butoradaraja egy öreg utazolada volt. A ládán krétával ez volt írva:

A végrehajtó uraknak:

Vigyázat. Ne nyulj hozzá, nincs benne semmi!

Barrière bemutatkozott és dicsérni kezdte Murger regényét:

— Akar ön velem darabot írni?

— Hogyne. Mennyit jövedelmez egy darab?

— Háromezer frankot is.

Murger majd elájult.

— Adhat ön nekem reá ötfrank előleget? A darabot megírták és Murger egyszerre híres lett.

— Én — írja Blum — egész fiatal fíu voltam, mikor a Café des Variétés-ben bemutatott Murgernek. A költő azt mondta:

— Neked szerencséd van! Én először ötszáz napig éheztem, míg valamire vittem. Két évig színésznőkhöz írtam verseket, akik meguzsonnáltattak érte. Továbbá színészekhez, akiket öt frankokig pumpoltam meg.

— De most már gazdag ön!?

— Gazdag? — mosolygott Murger — annyira gazdag, hogy most már nem mindenkit pumpolok meg. Most már meg kell ezt a kegyet érdemelni.

Mosolygott rám és azt mondta:

— Te tetszel nekem, nem adhatnál kölcsön tiz frankot?

Öt frankom volt, odaadtam. Természetesen nem láttam viszont többé.

Ma egy utcát neveznek Henry Murgernek.

Szegény, ha élne, biztosan megpumpolná az utcaépítő bizottság elnökét tiz frankért.

Kedvezmény a szőlősgazdák részére.

Az 1892. évi XV. t.-cz. 3 §-a értelmében. Nyílt községekben azok a szőlősgazdák, kik szeszéitalok kimérésével vagy kismértékben való elárusításával (1888. XXXV-ik t.-cz. 2-ik §-a) nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésü boraiktól a háziszükségletre szánt bormennyiség után italadó fejében ezentul is csak a jelenleg fennálló fogyasztási adónak megfelelő részét fizetik, és pedig: I-ső osztályu községekben hectoliterenként bor után 6 korona 70 fillér, bormust es szőlőcsefrefe után 5 korona 04 fillér.

A hivatolt törvény 26. szakasza szerint a házfogyasztás bejelentésére következők rendeltetnek u. m.:

Azok a szőlősgazdák, a kik az előbbi szakaszban jelzett kedvezményre igényt tartanak, kötelesek szeptember hó 15-ig, legkésőbb azonban a szüret megkezdéséig ebbeli igényöket a községi elöljáróságnal bejelenteni.

Az a kérdés, vajjon abban az esetben, ha a szüret szeptember hó 15-ike után kezdődik, a szőlősgazdák házi fogyasztásra szánt saját termésü boraiknak a kedvezményes adótétel alá vonása iránt bejelentéseiket e határidő lejártá után is a későbbi szüret megkezdéséig jogérvényesen megtehetik-e? már szabályozást nyert a „Budapesti Közlöny“ 1892. évi 190. számában közzétett „Hirdetmény“-ben, melynek 2. pontja szerint az 1895. XV. t.-cz. végrehajtási iránti 1892. évi 51,015. számú „Utastás“ 26. §-a értelmében a szőlősgazdák említett jogigényeinek bejelentésére szeptember hó 15-ike es ha a szüret előbb kezdődne, a szüret megkezdése tüzetett ki végső határidőül.

E szerint tehát bejelentések, ha a szüret szept. 15-ike utáni időben kezdődnek is, legkésőbb szept. hó 15-ig okvetlenül megteendők. (1895. évi 13,450. sz. pénzügyminiszteri határozat)

Megjegyeztetik, hogy a belterületen a városban állandóan lakók részéről a bejelentések az I-ső, II-ik kerületi rendőrkapitányságnal, a szőlőskertekben és a mezőségeken kintlakók részéről pedig a mezőrendőrfőkapitányságnal történik leendő borterméseiknek bejelentése.

E bejelentésbe foglalandó egyszersmind a bejelentő lakhelye, házszáma, a családtagok száma és a szőlőbirtok terjedelme holdakban s a házfogyasztásra felhasznált bor évi átlagos mennyisége hectoliterekben.

Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlősgazda egész bortermését házfogyasztásra akarja felhasználni, köteles abban az esetben, hogy ha termése öt hectolitert meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót, vagy a szőlőcsefrefek, illetőleg mustnak a bor és husfogyasztási adó iránti törvények és szabályok 17-ik szakasza értelmében való kijelentése, vagy pedig a bortermés szokásos felvétele alkalmával a bor- és husfogyasztási törvények és szabályok 48. és 49. szakasza szerint azonnal lefizetni.

Debreczen, 1903. augusztus hó 24.

A városi Tanács.

CSARNOK.

Régi történetek.

Irta: **Morvay Károly** 48/49 honvéd huszár altiszt.

IV.

(A legszebb asszony.)

Fehér lepel borult a földre. Fehér virág függ a fák galyain és lelkeket még is verőfényes tavaszi képek uralják. Ifjúkorom virágos mezejéről szedgettem hozza a szálakat, hogy csokorba kössem!

Széltében-hosszában járta már a nóta (a bujdosó, lerongyosodott honvéd ruhájára értve): Majd hoz Kossuth tisztát, Türr István meg puskát! Éljen Garibaldi!

A szabadulás szellője érintett meg minket. Lóháton merészkedtünk ki a határba. Erős, általam idomított kicsi feketén, a Hollón, a volt huszár nyargonez tiszt, Fráter Ignác meg egy értékes airmászürke paripán.

A mint egymás mellett léptünk — fejét felém fordítva — ezt mondta:

— Sokat tartasz erről a macskaról ugy is, hát ajánlatot teszek. Adok ötven lépés előnyt fússunk versenyt! Éppen a matolcsi határba értünk

— Jó, adtam meg a választ — a szarvas szökötől a nábradi itatóig! végpont a nagyfűzta a parion. Kezdhettek? kérdém.

— Az indítást számmal jelzem választotta Naczi. A harmadik számra ki kell ugratnod a feketét. És mindjárt számolni is kezdte. Egy! . . . Kettő! . . . Három! . . .

Amint az én Hollóm meghallotta az almás szürke dobogását — neki nyult az ntnak. Naczi pajtásom biztosra vette győzelmét, tehát nem is igen biztatta a lovát; de a mint egy irányba hozta be a lovát az én Hollómmal, ráváltam a lovamra:

— Utczu! hajrá te!

A kicsi repült alattam, mint a madár, (nem egyszer csináltuk mi ezt már, mikor senki sem látta) magam is alig hittem, midőn elsőnek ért be a célhoz. Fújta a gózt piros orra lyukán, a midőn megálltam vele.

Az én volt nyargonez huszár főhadnagy barátom szörnyen restelte a lova lefőzését, imígy szólt:

— No, meg egyszer?!

A második futamra azonban nem vállalkoztam. Nem akartam a Hollóm dicsőségét lefokozni.

Belovagoltunk a faluba, ott oszt hallgatott az egész versenyről.

Hanem éjjel berontott ránk. Együtt aludtunk nálam Radványi István volt Bocskai huszár főhadnagy hadbíróval. E szóval riasztott ránk:

— Most jelentette a bátyám kerülője, hogy katonaság tart a falunak. Ugorjunk ki a Balonyára!

— Ugorj, ha tetszik? mi meguntuk az erdei vad szerepet, addig pihenünk, a mig lehet! Naczi is elbandukolt és lefeküdt. Kisebb gondjok is nagyobb volt katonáéknak annál, hogy volt honvédek fogasának össze. Ott állott már velők szemben elég magyar a Garibaldi legionáriusai között.

Vajon, a mikor a jégvirággal telt fák rügyezni fognak, kinyílik e a Magyar állam függetlenségének legalább egy virága?

Vagy elfagy örökre? fíainak nembánomsága miatt. . . Mikor érint meg mindnyájunkat a Szabadulás szellője?

Szép Isten asszony, a szabadság isten asszonya! mért nem borultok le előtte mind, hisz a magyar udvarias volt miödéig az asszonyokkal szemben. Ez pedig a legszebb asszony!

(Folyt. köv.)

ISKOLAI CÉLOKRA
minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk

548 EF és F szürke



legfinomabb acél, kitűnő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapított 1843-ban.
Minden írószer-kereskedésben kapható.

Fűszerkereskedő fiatal
segéd
azonnali belépésre felvétetik. Czim a kiadó-
hivatalban.

Teljes ellátásra két fiu
elvallaltatik egy izr. családnál a reáliskolá-
val szemben. Czim a kiadóhivatalban.

Tanuló egy igen jó
iparághoz felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt
divatos uj mintákban
27 és 32 kr.

Francia delinek
divatos uj mintákban
37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek
15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa
divatáruházában
Debreczen, Kossuth-u. 5.

11703—1903.

Árlejtési hirdetmény zab szállításra.

A városi fogat és ménesbéli lo-
vak részére évenként szükséges 1600
mm. zabnak árlejtés útján való be-
szerzése elhatározatván, felhivatnak a
szállítani szándékozók, hogy mintával
ellátott ajánlataikat a szállítani kívánt
mennyiség és az ár megjelölése mellett
a városgazdai hivatalnál **1903. aug. hó
31-ig** adják be.

Megjegyeztetik, hogy az 50 ötven
métermázsánál kisebb ajánlatok figye-
lembe vétetni nem fognak és hogy a
termelőktől beérkezett ajánlatok első
sorban fognak figyelembe vétetni, ön-
ként értetvén, hogy a tanács fentartja
magának a jogot a beérkezett ajánla-
tok közül szabadon választhatni.

Debreczen, 1903. aug. 21.

A városi tanács.

Intézeti

leány és fiu kelengyék

az intézetektől kapott
előírás szerint

készen kapható és megrendelhető

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai cég
fehérmű osztályában
Debreczen, Kistemplom bazár.

Gróf Dégenfeld József és dr. Bal-
kányi Miklós**Erzsébet szőlő telepének****elárusító helyisége****DEBRECZENBEN**Simonffy-utcai 1-ső számú városi bérház
3-ik sz. bolthelyiségében**MEGNYILT**

s naponként

friss csemege szőlő

olesón kapható.

Félszázad óta**Aranyérem**
Páris,
London.kitűnőnek elismert
dr. Sichulsky-féle**Aranyérem**
Pécs,
Temesvár.**Arckenyő és mosdóvíz.**

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad
óta mindenütt elterjedt világhírók és bámulatos ha-
tásuk képezik. — Megbízható sikerrel használtatnak
széplő és májfoltok, a forróság vagy fagy által ke-
letkezett pirosság s a bőr minden tisztatlansága el-
len. Egy agy tégely ára 1 kor. 40 fill., egy kis té-
gely 70 fill. Egy nagy üveg mosdóvíz 2 kor., egy kis
üveg 1 k. Hozzávaló dr. Sichulsky szappan 60 fill.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szépítő szer.

Kitűnő hatással bír a bőr finomítása és szépségének
előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések
elűzésére. Egy üveg ára 3 k. 10 fill.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsá és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arera
láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy
nagy doboz ára 1 k. 60 fl., egy kis doboz 1 kor.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legégszesebb fogpor a fogak tisztítására, odva-
sodásuk és bűzösödésük eltávolítása s megóvására,
mely által egyttal a foghúrra is a legjótékonyabb
hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 kor.

JOLIESSANTE SZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toil-
lette szappan. A bőrt finommá és simává teszi, va-
lamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kiné-
zését. Kivánatra minta darabok ingyen adatnak. Egy
darab ára 80 fl.

HAI-RESTORER

biztos szer a megöszült haj eredeti természetes szí-
nének visszaállítására. Egy üveg ára 2 kor.

Valódi minőségben kapható a készítő **Mol-
nár Lipót** gyógyszerésznél Kassán.

Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerterében
(Tisza palota), **Dr. Rothschnek V. Emil**, **Mih-
lovits Jenő** gyógyszerterében.

Wagner Manó-féle

nevelő és tanintézet nyilvánossági joggal

Rákospalotán.

(Budapest tőszomszédságában, vasuti, posta, távirda és telefon állomás.)
Az intézet nyilvános nyolczosztályu főgimnáziumában, polgári és elemi isko-
lájában a tanév **szeptember hó 1-én** kezdődik.

A kiállított bizonyítványok államérvényesek.

Az intézet öt holdnyi parkban, egészséges helyen fekszik.
Az ellátás mintaszerű.

A növendékek lehetnek bennlakók és bejárók.
Értesítővel szolgál

az igazgatóság.

Schicht-szappan

Védjegy

szarvas

vagy

kulcs




legkiadósabb és azért a legolesőbb szappan.

Minden ártalmas vegytételtől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon
a **Schicht** név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.